

РЕШЕНИЕ

№ 4223

гр. София, 26.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 28 състав,
в публично заседание на 31.05.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Антони Йорданов

при участието на секретаря Наталия Дринова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **1307** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на глава единадесета от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.чл.4, §3 от Договора за Европейски съюз, вр.чл.2в от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба от М. М. Д., срещу Върховния административен съд, с която се претендира обезщетение за имуществени вреди в размер на 6755,21лв., в резултат на съществено нарушение на правото на ЕС от страна на ВАС, при постановяване на определение № 11875/22.11.2021 г. по адм. д. № 11035 / 2021 г. по описа на ВАС, от които :

- сумата от 2607,97лв., платени по Акт за установяване на публично държавно вземане № 01-6500/2849 от 21.07.2021г., ведно със законната лихва от 24.11.2021г., до окончателното й изплащане;

- сумата от 20,86лв. – такса по превод, ведно със законната лихва от 24.11.2021г., до окончателното й изплащане;

- сумата от 650лв. разноски, сторени по адм.д.№ 850/2021г. по описа на Административен съд Хасково, ведно със законната лихва от 22.11.2021г., до окончателното й изплащане;

- сумата от 611лв. разноски, направени по адм.д.№ 827/2021г. на Административен съд Хасково, ведно със законната лихва от 22.11.2021г., до окончателното й изплащане и

- сумата от 2865,38лв., представляваща пропуснати ползи, настъпили вследствие на неполучена субсидия по мярка 214 „АЕП“ за кампания 2016г., ведно със законната лихва от 01.01.2018г., до окончателното ѝ изплащане

Ответникът – Върховният административен съд, чрез процесуалния си представител, оспорва исковата молба и моли съда да се произнесе с решение, с което да я отхвърли. Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност на исковата молба.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните приема за установено от фактическа страна следното:

От приложените по делото писмени доказателства се установява, че М. Д. у одобрена за участие по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони 2007-2013г., направление „Биологично растениевъдство“ и е регистрирана е с уникален регистрационен номер (УРН) 443715в Интегрираната система за администриране и контрол. По подадените от нея заявления са изплащани следните суми :

- 3421.87лв. за кампания 2012г. по заявление с УИН 26/070612/02086;
- 3379.09лв. за кампания 2013г. по заявление с УИН 26/210513/15159;
- 3373.53лв. за кампания 2014г. по заявление с УИН 26/230514/24881;
- 2865.38лв. за кампания 2015г. по заявление с УИН 26/150615/40094.

С уведомително писмо изх.№ 6500/2849/04.06.2019г., издадено от зам.изпълнителния директора на Държавен фонд „Земеделие“ на ищцата е отказана финансова помощ за кампания 2016г. и е прекратен агроекологичния ангажимент по направление „Биологично растениевъдство“.

Така постановения отказ е оспорен пред АС-Хасково, за което е образувано адм.д.№ 850/2021г. при извършената служебна проверка за допустимост, съдът е констатирал, че са налице основания за оставяне без разглеждане на оспорването и прекратяване на производството, поради просрочие на същото. За да достигне до този извод, административният съд е приел, че процесният административен акт е съобщен лично на оспорващата на 19.06.2019г., позовавайки се на приложеното по делото известие за доставяне № ИД PS6300 00XN9N 6, докато правото на жалба е упражнено на 23.08.2021г., т.е. след изтичане на 14-дневния преклузивен срок.

Определението на първоинстанционния съд е обжалвано пред Върховния административен съд, за което е образувано адм.д.№ 11035/2021г. като с частната жалба е направено искане за назначаване на графологична експертиза, която да извърши сравнение на положените от М. Д. подписи в административната преписка и да даде заключение, дали подписа положен в известието за доставяне № ИД PS 6300 00 XN9N 6 от 19.06.2019 г. е на Д..

С Определение № 11875/22.11.2021г., ВАС е оставил в сила определението на АС-Хасково и е приел, че мотивите на първата инстанция за просрочие на оспорването са правилни и ги е споделил. Също така е оставил искането за назначаване на експертиза без уважение, излагайки мотиви за валидност и доказаност на получаването на уведомителното писмо чрез известие за доставяне, подписано лично от М. Д., както и за неговата несвоевременност. Освен това касационната инстанция се е позовала и на друг административен акт, издаден спрямо ищцата, в който като изпълнително основание е посочен именно акта за прекратяване на агроекологичния ангажимент по мярка 214, с което приела че твърденията на оспорващата, че не е получила акта за прекратяване е защитна теза, целяща саниране

на проявеното процесуално бездействие за депозиране на жалба в срок.

Поради това, с настоящата искова молба се претендира обезщетение за причинени имуществени вреди в размер на 6755,21лв, причинени от определение № 11875/22.11.2021г по адм.д.№ 11035/2021г. по описа на ВАС, тъй като с него на практика е отказано на ищцата разглеждане по същество на жалбата ѝ срещу административния акт, като по този начин и е препятствана възможността да получи дължимото според нея финансово подпомагане. Сочи се това представлява отказ от правото на съд, което е в нарушение на чл. 6, т. 1 и чл. 13 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи.

При така приетата фактическа обстановка, съдът прави своите правни изводи :

Исковата молба е ДОПУСТИМА, като предявена от надлежна страна, притежаваща изискуемата активна процесуална легитимация и срещу надлежен пасивно легитимиран ответник при условията на чл.4 ал.2 от ЗОДОВ. За ищеца е налице правен интерес от завеждане на иска за обезвреда, с оглед твърденията за причинени му вреди от неприлагане правото на ЕС от правораздавателен орган при извършване на правосъдната му дейност. Разгледана по същество е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Нормата на чл. 2в от ЗОДОВ (ДВ, бр. 94 от 2019 г.) урежда ред за разглеждане на искове срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС). Съгласно чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ административните съдилища притежават компетентност да решават спорове, при които се твърди, че вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз - за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд, а според чл. 2в, ал. 2 от ЗОДОВ - когато искът по, ал. 1 е предявен срещу няколко ответници, се разглежда по реда на Административнопроцесуалния кодекс, ако страна по делото е административен съд, Върховният административен съд или юридическо лице за вреди, причинени при или по повод административна дейност.

Съгласно практиката на СЕС, принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза, за което носи отговорност държавата, е присъщ на системата на договорите, на които се основава Съюзът. Увредените частноправни субекти имат право на обезщетение при наличието на три условия: 1) предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, 2) нарушението на тази норма да е достатъчно съществено и 3) да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (Решение на Съда (голям състав) от 26 януари 2010 г. по дело С-118/08, т. 29 и т. 30 от решението).

В настоящото производство за ангажиране отговорността на ответника на доказване подлежат горните предпоставки, всички твърдени факти и обстоятелства, които ги обосновават за осъществени, както и връзките между тях. Тежестта на доказване се носи от ищеца, както по отношение на основанията за претендираните вреди, така и по отношение на техния размер. Условията следва да са налице кумулативно, липсата на което и да е от тях води до отпадане отговорността на ответника. Сочените от ищеца като нарушени разпоредби на правото на ЕС са общи и същите не съдържат конкретно правило, което може да се приеме за нарушено от страна на ответника. Видно е, че същите най-общо прокламират правото на ефективно средство на правна защита пред съд и право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд. Според чл.6 всяко лице, при

решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността

на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок, от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. По силата на чл.13 всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции. Тези основни принципи са закрепени и в разпоредбата на член 47 параграфи 1 и 2 от ХОПЕС - Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес. Тези норми са приложими спрямо действията на държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза - член 51, параграф 1 от Хартата (вж. решение от 6 октомври 2015 г. по дело Delvigne, C-650/13, ECLI:EU:C:2015:648, т. 25 и цитираната в него съдебна практика). Въпреки това Хартата не създава нови области на компетентност, нито изменя досегашните области, а изискванията ѝ, свързани със защитата на основните права, обвързват държава членка само спрямо правоотношения, за които е приложимо правото на ЕС. Както се спомена ищцовата страна не сочи релевантна връзка на разгледания в производството пред ВАС правен спор с правото на ЕС, за да са приложими разпоредбите на Хартата.

На следващо място т. 147 от Решение на Съда (пети състав) от 4 октомври 2018 година по дело C-571/16 изрично е посочено, че член 4, параграф 3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че при липсата в България на специално производство за ангажиране на отговорността на тази държава членка за вреди от извършено от национален орган нарушение на правото на Съюза, допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение зависи от предварителната отмяна на административния акт, от който е настъпила вредата, при условие че е разумно това да се изисква от увреденото лице, което запитващата юрисдикция следва да провери. В конкретния случай е безспорно, че на ищецът в настоящото производство е осигурен достъп до съд, но делото е прекратено, поради просрочие на оспорването. Определението на АС-Хасково е оставено в сила от ВАС, който освен че е споделил мотивите на първата инстанция, отделно е приел исканията в частната жалба за несвоевременни направени, целящи да санират проявеното бездействие при оспорване административния акт.

По същите съображения и с оглед липсата на процесуален ред за преразглеждане на мотивите на касационната инстанция, искането за назначаване на експертиза, направено пред настоящият състав също бе оставено без уважение. Както бе казано по-горе, отговорността на държавите членки за вреди, причинени на частноправни субекти вследствие на нарушения на правото на ЕС, е установена от общностното право - в чл. 4, пар. 3 ДЕС и в практиката на Съда на ЕС /СЕС/ /Решение от 19.11.1991 г. по съединени дела C-6/90 и C-9/90, Решение от 05.03.1996 г. по съед. дела C-46/93 и C-48/93, Решение от 30.09.2003 г. по дело C-224/01, която съгласно чл. 19 ДЕС е задължителна за националните съдилища. Според нея отговорността на държавите членки по чл. 4, пар. 3 ДЕС може да бъде ангажирана независимо от това кой е органът, чието действие или бездействие е причинило вредите на частноправния

субект, като такъв орган би могъл да бъде както административен така и съдът, натоварен от държавата с правораздавателни функции, когато при осъществяване на правосъдната си дейност е нарушил правото на ЕС и от това са настъпили вреди. С приемането на нормата на чл.2в, ал.1 от ЗОДОВ /ДВ, бр.94/2019г/ се урежда правото на гражданите и юридическите лица да претендират вреди и от правораздавателната дейност на съдилищата, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, като т.1 изрично регламентира правото на гражданите и юридическите лица да претендират вреди от неприлагане правото на ЕС в резултат на правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд /ВАС/. В практиката на СЕС, обективизирана в Решението от 30.09.2003 г. по дело С- 224/01 се приема, че претендираните по реда на чл. 4, пар. 3 ДЕС вреди следва да произтичат от решение на окончателна съдебна инстанция, разгледала спора по същество. В тази хипотеза съдът, който е сезиран с иск за обезщетяване на вреди от нарушение на ПЕС, извършено с влязло в сила решение на национална юрисдикция няма пречка да прави различни фактически констатации от тези във влязлото в сила решение, въпреки наличието на сила на присъдено нещо. Трайно установена е практиката на СЕС категорично приема, че СПН не може да е пречка за реализиране на отговорността на държавата да обезщети вредите от такова нарушение като в този смисъл е и Решение №17/05.03.2021г. по гр.д. №1457/2020г. на ВКС. Противното разбиране би обезсмислило изцяло съдържанието на разпоредбата на чл. 2в от ЗОДОВ, какъвто не е замисълът и целта на законодателя създавайки разпоредбата. Случая обаче не е такъв. Безспорно определението на ВАС е окончателен, влязъл в сила съдебен акт, с който обаче касационната инстанция разглежда въпроса за допустимостта на оспорването.

По изложените съображения, настоящият състав приема исковата молба за неоснователна и като такава следва да я отхвърли.

На последно място, но не и по значение, съдът следва да обърне внимание и на искането за отвод на съдията, направено с молба от 15.06.2023г. /след приключване на устните състезания/. Основанията за отвод са посочени в чл. 22 ал.1 т.1-6 от ГПК, приложим и в настоящето производство по препращане на чл.144 от АПК. В случая оплакването се основава единствено на недопускането на направените с исковата молба доказателствени искания. Наведените обстоятелства няма как да бъдат основание за отвод в горния смисъл, тъй като това е правомощие, което е изцяло е предоставено на преценка от съда и подлежи на инстанционен контрол пред касационната инстанция. Останалите твърдения на процесуалния представител, съдържащи съответните квалификации, съдът намира за голословни и елементарни, поради което и не намира за необходимо да ги обсъжда при преценката си за отвод по делото

При този изход на спора и на основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ, ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника сторените по делото разноски за юрисконсултско възнаграждение, каквото искане е своевременно направено, определено съобразно чл. 78, ал. 8 от ГПК, във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Същото следва да се определи в минималния размер от 100лв., което съдът съобрази с оглед липсата на фактическа и правна сложност на делото, както и приключването му в едно съдебно заседание.

Така мотивиран, Административен съд София-град, II-ро отделение – 28-ми състав:

Р Е Ш И

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането за отвод на съдията – докладчик по адм. 1307/2023г по описа на АССГ, с правно основание чл.22 т.6 от ГПК.

ОТХВЪРЛЯ иска на М. М. Д., срещу Върховния административен съд, с която се претендира обезщетение за имуществени вреди в размер на 6755,21лв., в резултат на съществено нарушение на правото на ЕС от страна на ВАС, при постановяване на определение № 11875/22.11.2021 г. по адм. д. № 11035 / 2021 г. по описа на ВАС.

ОСЪЖДА М. М. Д., с ЕГН [ЕГН], да заплати на Върховния административен съд сумата от 100 /сто/ лева, разноски по делото – юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Върховния административен съд на РБългария в 14 дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

СЪДИЯ